

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre ...	60 Lei.
Egy óra	20 Lei.

Hirdetések Árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
úti palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I
(József főherceg-ut) 22. szám

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 25.

A magyarság utja.

Clujon megalakult a minap a Magyar Néppárt. Belekapcsolódik-e az új párt a Magyar Szövetségbe, még nem bizonyos. Tény azonban, hogy egyrészt a Magyar Szövetség, másrészt a Magyar Néppárt zászlóvivői között mincse meg a harmonikus együttműködés feltétele: a gondolat- és érzésvilág közössége. A Magyar Néppárt vezetőinek világfelfogása radikális, a Magyar Szövetség vezetősege pedig konzervatív. Őszintén szólva mi nem úgy képzeltük a romániai magyarság szervezkedését. Mindenekelőtt pedig nem tudjuk helyesebben a világnézet szerinti táborra oszlást. Az említett két táborhoz harmadikul szegődik a magyarságnak szocialista része. A mi ideálunk az egyetlen és egységes tábor: a csatolt részek egész és osztatlan magyarságának tábor. S ha már a romániai magyar szocialistáknak a magyar polgársággal való együttműködésére számítani utópia, legalább a polgárságnak nem szabadna részekre, pártokra szakadoznia. A Clujon elkövetett hibát csak a többi városok és a vidék magyarsága ellensúlyozhatja, ha egységes táborba, egységes szervezetbe tömörül s most, amikor a legelemibb életfeltételek kivívásáról és biztosításáról van szó, nem engedi magát részekre bontani. A mi boldogulásunk alapja most nem a radikalizmus vagy a konzervativizmus, hanem a békeszerződésben kikötött és az alba-juliai határozatokban megígért kisebbségi jogok. Ezeknek a kivívása és törvényben való biztosítása a magyar kisebbségi politikának legfőbb, ez idő szerint egyetlen feladata s nem a radikalizmusnak és konzervativizmusnak diadalra juttatása. Kisebbségi jogainkat nem ezek a világnézetek fogják megszerezni és megtartani számunkra, hanem csak az egységesen megszervezett magyarságnak egységes életakarása.

Csak az ostoba tanul mindig a maga kárán, az okos a más kárából merít tanulságokat. Nézzük a romániai némettség példáját. Két legszámottevőbb törzse: az erdélyi szászság és a bánáti és aradmegyei svábság. A szászok sem egységesek világfelfogásban, ott is vannak radikálisok és konzervatívok. De ők ezt a maguk belügyének tekintik s kifelé egységes frontot alkotnak. A bánáti sváb-

ság, akárcsak mi magyarok most, nem sokkal a forradalom kitörése után két ellenséges táborra szakadt és késhegyig menő harcot folytatott egymással. És addig civakodtak, addig verekedtek, míg a két tábor vezéréi egy nagyszerű gesztussal békejobbot nem nyújtottak egymásnak s most valamennyien egy táborban állanak. Sőt a romániai némettség a múlt

év őszén megalkotta Czernowitzban a romániai némettség egységes szövetségét.

Ez a példa utmutató lehet a magyarságnak, amelynek nem szabad különböző utakon haladnia, mert ez szétforgácsolja az erőket, elgyöngit és munkára képtelenné tesz. A magyarságnak csak egy utja lehet: az egységes táborba való tömörülés.

Arad a politikában.

Goldis visszautasította Bratianu ajánlatát — A prefektusi állás. — Kik küzdenek az aradi mandátumért? — Aradon is megalakul a liberális párt

Arad belekapcsolódott az országos politikába. A magyarság még nem foglalt, illetve nem foglalhatott állást abban az irányban, hogy kilép-e a passzivitásból, ellenben a román politikai pártok már is élénk tevékenységet fejtenek ki, hogy a közeli választások alkalmával teljesen felkészülve menjenek a küzdelembe.

Goldis refút adott.

Az *Aradi Közlöny* megírta, hogy Goldis László, volt miniszter, az erdélyi nemzeti párt egyik vezére súlyos betegen fekszik Aradon. Goldisról már régebben megírták a romániai lapok, hogy politikai felfogása közel áll a liberálisokhoz és hogy nem idegenkednek egy Bratianu féle kormányban résztvenni. A politikai körök érdeklődése a St. Romanului (Zrínyi utcai) lakás betegszobája felé fordult és kíváncsian várja, milyen álláspontot foglal el Goldis a jelenlegi politikai konstellációban? Tegnap a kormány kiküldöttel felkeresték Goldis Lászlót és hosszasan tanácskoztak vele. Egy román politikai személyiség, aki ismeri Goldis felfogását, erről a tanácskozásról a következőket mondotta az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— A kormány kiküldöttének és Goldis Lászlónak tanácskozásai nem vezettek eredményre. Goldis László kereken visszautasította a kormány ajánlatát. Bratianuék eleinte azt az ígéretet tették, hogy az erdélyi nemzeti párt részére négy miniszteri tárcát ajánl fel abban az esetben, ha kormányra kerülnek. E feltételek mellett Goldis és a nemzeti párt egyrésze hajlandónak mutatkozott az együttműködésre. Most azonban — mondják Bratianuék — változott a helyzet. Most már csak négy tárcánélküli miniszterséget ajánlanak

fel a nemzeti pártnak s ezek közül Erdély miniszteri állását Goldis Lászlónak. Természetes, hogy Goldis ezt az ajánlatot ab ovo visszautasította, mert ragaszkodik az eredeti megállapodáshoz. Ezek után a kormány megbízottai negatív eredménnyel távoztak Aradról, aminek az lesz a következménye, hogy a nemzeti párt nemcsak nem működik együtt Bratianuékkel, hanem felveszi ellene a legkiméletebb harcot.

Az új prefektus.

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy dr. Grozda Péter központi főszolgabíró sűrűn Bucurestibe hívták. A főszolgabíró bucuresti utja szorosán összefügg Aradváros és Aradmegye prefektusi állásának kérdésével. A vármegyházán már tegnap azt az értesülést szereztük, hogy dr. Grozda Péter lesz Aradváros és Aradvármegye új prefektusa. Dr. Grozda semlaci születésű ember. A háború előtt a biharmegyei Cséken ügyvédi gyakorlatot folytatott. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített és a forradalomban mint tartalékos tüzérkapitány szerelt le. Az imperium átvétele után Aradmegye központi járásának főszolgabírója lett és azóta vezeti az aradi járás ügyeit. Akik ismerik dr. Grozdat, megkedvelték a puritán gondolkodású, szeretetre méltó, előzékeny főtisztviselőt, aki a politikában mindig a mérsékelt irányt képviselte. Minthogy a vármegye főtisztviselői között az egyetlen liberálispartí, érthető, hogy az illetékes körök figyelmé felé fordult, amikor az aradi prefektusi állás betöltéséről volt szó. Dr. Grozda, aki alaposan ismeri az itt élő magyarságot, aradi tartózkodása alatt sok jóbarátot és tisztelőt szerzett.

Szó volt arról is, hogy esetleg

dr. Marcus Mihály volt prefektus, a Banca Rumeneasca aradi vezérigazgatója lesz az új prefektus. Dr. Marcus azonban elhárította magától a megtszítettetést azzal az indoklással, hogy teljesen visszavonult a politikától és kizárólag közgazdasági tevékenységet kíván folytatni.

Küzdelem Arad mandátumáért.

A kamarát és szenátust még fel sem oszlatták, az új választásokat sem írták ki, de Aradon már is megindult a választási mozgalom. Mindenek előtt az bir érdekességgel, vajjon Arad jelenlegi parlamenti képviselői: dr. Jancu Cornél Averescu-párti képviselő és Dumitrescu-Bumbesti parasztpárti szenátor pályáznak-e újból mandátumaikért? Dr. Jancu Cornél a feltett kérdésre kijelentette az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt, hogy cselekedeteit az Averescu-párt határozata fogja irányítani. Zsivulescu esperes Averescu-párti lipovai szenátor jelenleg Bucurestiben tartózkodik és mihielyt a párt határoz a választásokon tanúsítandó magatartásáról, nyomban visszatér és közli a párthatározatot dr. Jancuval. Dumitrescu-Bumbesti szenátor valószínűleg nem lép fel Aradon újból.

Aradi román körökben arról beszélnek, hogy Miclósi Aurél iskolaigazgató Averescu-párti programmal fog fellépni Aradon. Miclósinak, aki a legutóbbi választáson Arad szenátor-jelöltje volt, szép sánszai vannak a mandátum elnyerésére. Beszélnek még egy fiatalemberről is, aki párton kívüli programmal szándékozik Aradon fellépni. Természetesen a nemzeti párt is állít jelöltet, de erre nézve még nem döntött. Mindenesetre az aradi mandátumért meglehetősen heves lesz a küzdelem.

Liberális pártalakulás.

Aradon tudvalevőleg eddig nem volt liberális párt. Az erdélyi nemzeti pártnak sokkal nagyobb itt a talaja, semhogy a regatbelli liberális párt politikája Aradon gyökeret verhetett volna. Amikor Averescu tábornok került a kormány élére, Aradon megalakulhatott a néppárt, amely meggyengítette a nemzeti pártot. Azóta igen sok regatbelli ember került Aradra s most, hogy Bratianu lett a kormányelnök, a kormány hívei elérkezettnek látják az időt, hogy Aradon is megalakítsák a liberális pártszervezetet. Ugy értesülünk,

hogy a közeli jövőben megalakul Aradon a párt, de hogy kik lesznek a vezetői, erre nézve információink nincsenek.

Az aradi földgáz.

(Részvénytársaság vagy közkereseti társaság?)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az Aradon létesítendő Erdélyi földgáz és petroleum bányakutatói vállalat e hó 29-én a városi tanácsstermében délelőtti fél 11 órakor nyilvános alakuló értekezletet tart, amelyen több szakember fog előadást tartani a földgáz- és petroleumforrások fektetéséről és kihasználásáról. Az Aradi Közlöny munkatársa ma illetékes helyen a következőket tudta meg az alakulandó vállalatról:

— Nagyobb külföldi érdeklőségek is részt szándékoznak venni több millió befektetéssel a vállalatban. Az még nincs ejdöntve, hogy részvénytársaság, vagy közkereseti társaság alakul-e a földgáz és petroleum kihasználására. Tekintettel arra, hogy már több millió áll az alakulandó vállalat rendelkezésére, valószínű, hogy részvények kibocsátása feleslegessé válik. Kereskedelmi és ipari szempontból nagy jelentőséggel bír Aradra nézve a vállalat megalakítása. Aradon nagymennyiségű földgáz lehet találni. A kutatások ugyanis megállapították, hogy a kissármási földgázforrások ágazatai Arad alatt huzódnak el. Furások alkalmával 350—480 méterre már nagymennyiségű földgázot találtak. A furásokat a legmodernebb technikai eszközökkel tudják végre-

hajtani, a modern furókkal ezer méterre le lehet a föld alá hatolni.

Munkatársunk felkereste dr. Robu János főpolgármestert, aki kijelentette, hogy az alakulandó vállalat elsősorban Arad városát érdekli. A kormány kizárólag a

városnak adja meg a földgázkihasználás jogát. A város pedig bérbe adja a vállalatnak. Értesülésünk szerint a vállalat vezetői már biztos ígéretet kaptak a kormánytól, hogy Arad város megkapja a földgáz kihasználási jogát.

A manifesztum. Kulturális és vallási jog a kisebbségeknek.

BUCURESTI. A hivatalos lap mai száma közli a kormánynek a néphez intézett manifesztumát. A manifesztum szerint a kormány minden igyekezetével azon lesz, hogy a kormányzást alkotmányos mederbe szorítsa. Egységes szociálpolitikát, teljes munkaszabadságot, szabad kereskedelmet és ipart ígér és bejelenti, hogy az összes ezeket korlátozó és a kivített akadályozó intézkedéseket megszünteti. A kiáltvány hosszabban foglalkozik az ország gazdasági és pénzügyi helyzetével. Felsorolja azokat az okokat, amelyek a gazdasági válságot előidézték. Takarékoskodik akar és ígér minden vonalon. A külföldi missziók létszámát csökkenteni fogja. A katasztrofális méreteket öltő munkanélküliségen sürgősen segíteni fog. Az erre vonatkozó szociális intézkedések lehetővé teszik az üzemek nagyobb számú munkásság foglalkoztatását. Az adókat egyszerűsíteni fogják. Az elítélt kormány által alkotott pénzügyi javaslatot eltörlik, mert nem felelnek meg az ország érdekeinek. Foglalkozik ezután a manifesztum a kisebbségek helyzetével és egyenlőséget ígér. Biztosítani fogják az ország minden nemzetiségű és anyanyelvű polgárának kulturális és vallási jogait. A külpolitikával foglalkoz-

va hangsúlyozza a manifesztum, hogy Románia minden szomszédjával békében kíván élni, de tekintélyét minden körülmények között megvédi. Kötelességének tekinti a békeszerződést tiszteletben tartani, de ugyanezt megköveteli a szomszédos államoktól is. Összegezve az elmondottakat — hangsúlyozza a manifesztum — hogy ezek az alapelvei az új kormány programjának és kér minden hazafit, hogy az állam és a közjót érdekében tegye lehetővé a kormány programjának keresztülvételét. (RTI.)

Összehívták a parlamentet.

(„A közéleti erkölcs a kormányzás alapja.”)

BUCURESTI. A Monitorul Oficial mai száma közli a kamarát március 27-ére összehívó királyi dekrétumot. (RTI.)

BUCURESTI. A liberális párt tegnap pártértekezletet tartott, a melyen Bratianu miniszterelnök hosszabb beszédben ismertette a politikai helyzetet. Kijelentette, hogy a közéleti erkölcs lesz a kormányzás alapja. Egyesíteni kell az összes energiákat és az áldozatokra is készen kell állni. A párt tag-

jai biztosították a miniszterelnököt a párt támogatásáról. (RTL)

A magyar leszerelés.

(Miért van Budapesten az ellenőrző bizottság?)

PÁRIS. A Havas ügynökség arról értesül, hogy a nagykövetek tanácsa megbizta budapesti képviselőit, hogy figyelmeztessék a magyar kormányt a békeszerződés zárópontjára, amely a leszerelésről intézkedik és hívja fel arra, hogy szüntesse meg a katonai kötelezettséget és bocsássa el az erdőőröket.

BUDAPEST. A lapok a Havas ügynökség kommunikéjéhez azt fűzik hozzá, hogy Budapestre mindeztideig hasonló értelmű intézkedés nem érkezett, ami különben már azért is szükségtelen, mert a kormány maga ügyel arra, hogy a békeszerződés pontozatai végrehajtsanak. Az egész dolog csak gyanúsítás a magyar kormány ellen. Ha a nagykövek ilyen irányú lépése mégis megtörténne, úgy ez megokolatlan igazságtalanság volna az antant Budapesten időző katonai ellenőrző bizottságával szemben, mert csak ezt gyanúsítanak meg azzal, hogy nem látta el kellő információkkal a nagykövetek tanácsát

— Fél Stokholm spanyol-beteg. Berlin. Stokholmban a spanyol-betegség akkora méreteket öltött, hogy lakosságának csaknem a fele annak a betege. — Bécs. Bécsben erősen terjed a spanyol-nátha, mely különben az utóbbi napokban Sopron vidékére is átesapott.

A fejkötő karrierje.

Vajon ki emlékszik még a piros plüsfedelű, sárguló daguerrótyp-eket tartalmazó családi albumra? Vitézkötéses mentéjű, feszes nadrágu fiatal férfiak álltak ott théátrális pózban, Petőfi-gallérban és hullámos kottlettel. Darázsderékű, százfodru bálruhás menyecskék merengtek egy-egy pittoreszk „landschaft” közepén. Csupa dudor kanapén üldögéltek a nagymamák, kezökben imádságos könyv, fejükön kacér kis fejkötő.

A kacér fejkötőről akarok itt megemlékezni s arról az érdekes karrierről, melyet befutott, amióta egy szenális ötlet kiemelte őt a piros plüsfedelű albumok mélyéből. A divat elmésen és találóan kivárta azt a pillanatot, amikor a már feledésbe ment fejkötő ujszerűen és más alkalmakat szolgálva, mindenféle változatban a „fejék” gyűjtőfogalom részesévé lett.

A fejkötő az asszonyság, a polgári rendezettség, a komolyság szimbólumaként szorította le egykor az ifjuság éjfekete vagy arany szőke fűrtjeit, s mai, legkülönbözőbb fejdíszformájukban nehéz volna felfedezni a tulajdonképpeni

nagymama fejkötővel való atyafiságát.

A divat konzekvensen rakja fel bilincseit az utcán és társaságban egyaránt, besurran boudoirba és reggel az alkov és fürdőszoba nyitva felejtett résein.

A reggeli hálószobának ma a legszigorubb divattörvényei vannak. Az aranybrokát vagy fekete lakkpapucs, a pehellyel bélelt mandarin-kabát exotikus madár- és virágmotívumokkal telehimezve, a puha gyapjuból szőtt okkersárga vagy borvörös pyáma, mely vagy nagyon kitünően áll, vagy nagyon meleg, vagy kiválóan alkalmas a reggeli testedzés lebonyolítására. — mind kiválóan fontos. De el nem engedhető egy bejegyzett mondén garderojból a nagymama fejkötője, melyről tüzetesebb vizsgálat után kisült, hogy kitünően átgondolt védelemi eszköz a reggeli nap tapintatlan betörése ellen.

A fejkötő különféle változatában teljesen egyéni megoldása a nő hangulatának. Rózsaszín zserzett, fehér tüll, vagy mintás brokát az alapja. Csipke, fodrok, szalagok, selyemvirágok fantasztikus gomolyából alakul ki a fazonja, melyet minden nő egyforma találékonysággal tud önön stílusához

alkalmazni. Bekeretezi az arcot, pikánsná, vagy megindítóvá varázsolja, enyhíti a szigorát, vagy érdekesebbé fokozza érdektelenségét. Határozottan szebb lesz tőle a nő és ez a divat, mely nem szól sem kövéreknek, sem soványoknak, sem szőkéknek, sem barnáknak, nincs korhoz kötve, mert az öregebbet épp úgy öltözteti, mint a fiatal, meggyőz bennünket arról, hogy tisztos nagyanyáink legalább annyi ravasszággal kezelték a vitézkötéses, feszes nadrágu, hullámos kottletti nagyapákat, mint a manák tüzetes fegyvereivel küzdő asszonya.

A fejkötő kultiválása itt kezdődik és diadalmasan vonul ki a hálószobák diszkrét elzártaságából más és más formában a napvilágra.

A legkülönbözőbb sportok, a tennis, a vitorlázás, fürdőzés, autózás, külön divatot teremtett a fejékek terén, védekezésül a szél, a por, a tulzó napsütés ellen.

A legbolondosabb és legizlésebb, a legtarkább és legpraktikusabb, soha nem álmódott formájukendők és sapkák teremtődtek ebből az alkalomból, de mindig ugyanazt a célt szem előtt tartva: hogy mindenekelőtt szebbé és érdekesebbé tegyék a viselőjét.

Nehezen volna elképzelhető, hogy a fejkötő diadalmas előnyomulása éppen az estélyek és bálk ragyogásában talált volna ellenállásra. Sőt! ez az az alkalom, a mikor kitombolhatja magát minden nő fantáziája és elképzelt szép ségideálját megvalósítandó — rendelkezésre állnak az összes külső eszközök. Ha belépünk színházba, reztoránba vagy bálterembe, meglepődve állapítjuk meg, hogy — csupa szép nő van a világon.

Aranyszőlővel és levelekkel ékített barnahaju bachansnő eszi a pommszoflét a Ritz-éttermében, az ezeregyéjszaka meséire emlékeztető, színes kövékkel borított aranyfátyolban trónol egy szultána a színház páholyában, strassz diadémmal felékitett királynő ragyog a bar külön boxában és fekete zsett-kalászkok árnyékolják az éjsötét csipkébe öltözött fekete rejtélyt a shimmy-táncoklálban.

A fejkötő kimeríti a modisták fantáziáját, megsokszorozza a nők érvényesülni tudását és bizonyítja a bémész megadási férfiak elkábult tömegének, hogy minden szezonnak megvan a maga új trükkje és ha a cél mindig ugyanaz is, de a cél elérésének eszközei kifogyhatatlanok.

Miniszterek hivatalban.

(Uj prefektusok kinevezése.)

BUCURESTI. Az Univerzális értesülése szerint Mosoiu tábornok és Cozma mégis belépnek a kormányba. A lap szerint az előbbi a közlekedésügyi, az utóbbi a közmunkaügyi tárcát vállalja és holnap mindketten leteszik az esküt. (RTI.)

BUCURESTI. Sasu kereskedelmi és iparügyi miniszter ma elfoglalta hivatalát. (RTI.)

BUCURESTI. Voitoianu belügyminiszter ma vette át hivatalát. Az új belügyminiszter fogadtatására megjelent tisztviselők üdvözlő beszéde után Voitoianu kijelentette, hogy a belügyminiszteriura és tisztviselő karára igen sok és fontos feladat vár. Bár sohasem volt tisztviselő, s mégis tudja, hogy mit jelent a mai nehéz időkben tisztviselőnek lenni. A miniszterium minden egyes tisztviselőjének támogatását kéri munkájához. (RTI.)

BUCURESTI. A kormány Tanasescu belügyi államtitkárt megerősítette állásában. Külügyi államtitkárrá pedig Tologár meghatalmazott minisztert nevezte ki. (RTI.)

BUCURESTI. A kormány, az erdélyi vezető állásokban lényeges változtatásokat eszközöl. Krassószörény vármegye prefektusává dr. Corneanu Pétert, Fogaras prefektusává Nicu Andrej, Marostorda élére Major Viktort nevezték ki. A hivatalos lap mai száma ezenkívül a következő prefektusok kinevezését közli: Biharmegye: dr. Andru Sever, Brassó város Sulika, Kisküküllő megye Folea, Nagyküküllő megye Prescaru, Máramaros Gavriil Mihály, Torda dr. Boeriu.

Tolvaj hajószemélyzet.

(Letartóztatás a Dunán.)

BÉCS. Tegnap reggel megjelentek egy Dunán veszteglő hajón a rendőrség emberei és a hajó egész személyzetét kaptányostul elfogták. Az a vád ellenük, hogy Belgrádba menet a hajó rakományából 12 millió értékű árut elloptak. A hajó ugyanis néhány héttel ezelőtt egy bécsi bank megbízásából és számlájára belgrádi kereskedők számára ládába csomagolva cipőt, textil- és más árukat vitt. Mikor Belgrádban az áruk a címzettekhez jutottak, kitűnt, hogy a ládákat utközben felnyitották, az árukat megdézsmálták és a ládákat ismét lezárták. Az így eltűnt áru értéke 12 millió korona. A megkárosult kereskedők azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, de a hajó ezalatt már uton volt Bécs felé, miért is a belgrádi rendőrség mit sem tehetett az ügyben. Erre a belgrádi kereskedők értesítették a bécsi bankházat, amely megbízásukból vásárolta és küldte az árukat. A bankház följelentésére azután Bécsben fogták el a tolvaj hajósokat, akik a lopott árut kéz alatt értékesítették.

Bethlen eldöntötte a választások sorsát.

(Az exkirály visszatérése lehetetlen.)

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésén dr. Hegyeshalmy Lajos miniszter válaszolt az indemnítási vitában felszólalók szakszerű kérdéseire. Utána gróf Bethlen István miniszterelnök mondott hosszabb beszédet. Mindennek előtt kijelentette, hogy az ellenzék képviselőinek adatai és állításai alig egyeztethek össze a tényekkel. A kormányzó sohasem titkolta, hogy semmiféle erőszakos restaurációhoz nem járulhatna hozzá esküje ellenére. Azt állították, hogy Albrecht főherceggel megegyezett abban, hogy trónra segíti avagy más puccsban segédkezet nyújt a főhercegnek. Ez az állítás valótlan, amint-hogy valótlan az is, hogy Albrecht résztvevő volna egy minisztertanácson. Andrásynak azt válaszolta a miniszterelnök, hogy jelenlegi állását nem kereste, hanem szinte kötéllal huzták oda. A választójogra nézve kijelentette, hogy úgy a Friedrich-féle, mint a Wekerle-féle alkalmatlanok már. Az első választójogi reform, mely külfolyások hatása alatt jött létre és a régi Magyarország számára készült sem alkalmas már többé. A második választójogi javaslat már kész és azt az indemnítási vita befejezése után be fogja terjeszteni. A királykérés bolygatása belenyulást jelentene az európai nagy darázsfelekbe és csak Benes malmára hajtana a vizet. Andrásynak azt válaszolta még ezután, hogy egyetértett vele abban, hogy Károly Magyarország királya és hogy az eckartsai lemondólevellel még nem intéződött el a király lemondása. De ő kijelentette, hogy semmiféle erőszakos restaurációhoz nem járul hozzá, mert az 1920. évi első törvénycikk alapján áll. Figyelmeztette ezután a nemzetgyűlést, hogy minden restaurációs irányu mozgalom alkalmas arra, hogy alássa a tekintélyeket és ez megremíti a talajt egy bekövetkező puccsra. Ezután Andrassy felé fordulva azt mondta Bethlen, hogy a király visszatérését Magyarországra lehetetlenségnek, a trónról való lemondását pedig elkerülhetetlennek tartja. A királyt a politikusok hívták vissza, nem pedig a katonák. Ezt legjobban a királynak a svájci köztársaság elnökéhez intézett levele bizonyítja, amelyben a király a következőket írja: — Magyar hűveim a legsúlyosabb okok felsorolásával szólítottak fel arra, hogy eleget tegyek esküszere kötelezettségemnek és hogy a király néval együtt azonnal menjek Magyarországra.

Sűrűn felhangzik a vád a kormány ellen, hogy az elmulasztotta

volna a kedvező alkalmat az ország integritásának helyreállítása érdekében. Nem osztja Andrassy felfogását a nyugatmagyarországi kérdésben, amely állítólag bizonyította volna azt, hogy ahol erőt mutatunk, okvetlen sikert is kell elérni. A kisantant azóta, hogy a nagyantant letett a korridor eszméjéről. Nyugatmagyarország kérdésében érdektelenséget mutatott, mert Csehországnak, Jugoszláviának, Romániának és Itáliának kezdettől fogva az volt az érdekük, hogy inkább a korridor ne létesüljön. A magyar hadsereg létszámát 35 ezer főre szállították le, ezzel szemben megállapítható, hogy a csehszlovák mozgósítás alkalmával a hadkötelesek nyolcvan százalékát bevonultatták. Ő nagyra értékeli a nemzet katonai előnyeit, mert hiszen erről már a háboru alatt tanuságot tett, de meglevő harciérintet három frontnak nekivinni egyenértékű volna az öngyilkossággal. Apponyi vádjára, hogy a kormány feladta a nemzet szuverénitását, azt válaszolja, hogy a szuverénitáshoz valódi biztosítéka éppen a nemzet ereiben és összetartásában rejlik. Pallavicini felhozta beszédében, hogy a kormánynak sikerült a kisantant barátságát megnyerni. Ezáltal, utmond, kiérdemelte teljes mértékben a nemzet megvetését. Ő erre csak azt válaszolhatja Pallavicinek, hogy az ország érdeke mindenek előtt azt kívánja meg, hogy az országnak minden egyes szomszédiával barátságos viszonyban kell élnie. A miniszterelnököt a kiszáradás és a disszidensek lelkesen ünnepezték. Bottlik alelnök kijelentette neki az ülés után a folyosón, hogy beszédével eldöntötte a választások sorsát, Bethlen beszédét ki fogják plakátirozni.

Beperezték a megyét.

(Ilyen az a rézgálic.)

A törvényszék polgári fellebbviteli tanácsa ma tárgyalta az Alföldi és Erdélyi Kereskedelmi részvénytársaságnak Arad megye ellen indított perét. A megyének ugyanis 1919-ben szüksége volt nagyobb mennyiségű rézgálicra. A részvénytársaság magára vállalta a rézgálic beszerzését és ebben a megye is támogatta. A részvénytársaság Oradea-maren megvásárolta a szükséges rézgálicot, de mikor Aradra szállították, le ment az ára. A megye nem akarta árvenni a rézgálicot és miután az Alföldi és Erdélyi Kereskedelmi részvénytársaság a megvett árut értékesíteni nem tudta, pert indított a megye ellen. A tárgyaláson dr. Miclosi Emil ügyvéd, aki akkor megyei főjegyző volt, azt vallotta, hogy a megye csak segédkezel nyújtott a rézgálic szállításában. A törvényszék elrendelte a bizonyítás kiegészítését és a legközelebbi tárgyaláson dr. Marsieu Justint az akkori prefektust fogják kihallgatni.

Bratianu miniszterelnök.

Egy liberális párti politikustól kaptuk Bratianu miniszterelnök alábbi jellemzését: Bratianu Jonel az új miniszterelnök immár ötödször lett miniszter. Már háromszor volt miniszterelnök. Eredetileg mérnöknek készült, idevágó tanulmányait Párisban végezte. Nyári szünet alatt Németországban, Angliában, Magyarországon tanulmányozta a politikai viszonyokat. Atyja segítette ebben, Bratianu Jon, az az ember aki a román állam kialakulása után először képviselte itt a vérbeli képzett politikust. Fia teljesen az ő nyomdokaiban haladt és a román politika u. n. neutrális korszakában maga is kilépett a politika színterére. Atyja tradícióihoz hűven a liberálisizmus lesvavát tüzte zászlajára. Tudásával, képzettségével, fáradhatatlan energiájával, de mindemellett finom, megfontolt módorával csak hamar a Regat politikai életének legelső reprezentánsává küzdötte fel magát. „Keveset beszélni, sokat cselekedni” ez volt szüntelen az alapelv, melyhez frosszu politikai pályafutása alatt mindig hű maradt. A francia diplomata tanulmányok és charmája párosult benne az elvű, hazáját szerető hazafival és páratlan akaraterevével bíró energiával. Legjobban láttuk ezt nála a háboru alatt, amikor az esetleges defenzivitásnak már a gondolatára is nyílt kihívással válaszolt a Középállamoknak. Románia és a románság elvéhez tapad minden gondolatával, minden tétével. Ennek boldogságáért törekszik fáradhatatlanul. Célja elérésére megelégedést kíván adni az állam minden polgárának nemzetiségre, társadalmi állásra, felekezetre való tekintet nélkül. Programjában ott szerepel a nemzeti kisebbség, a mellyel békességben kíván élni, ott a magyarság, melyet legteljesebb jogaihoz óhajt juttatni, de csak a román állam keretén belül. „Nem tűrök államot az államban” — mondja, önálló kisebbségi politikának itt nem lehet helye. Ez a föld Románia és ez a románoké. Mindenki ennek az államnak a politikáját kövesse és minden egyes tagja ennek az államalakulatnak egyformán legyen boldog és megelégedett.

— **A pápa végrendelete.** Róma. A pápa végrendeletében úgy intézkedett, hogy a Szent Péter kriptában temessék el X. Pius és XIII. Leó mellé. A biborosok február elsején fognak bevonulni a Vatikánba. A konklávé megnyitását február másodikára tűzték ki. Illetékes helyen azt beszélük, hogy Ratti biboros lesz az új pápa, akinek megválasztásáért igen előkelő körök dolgoznak.

HIREK.

A választások.

(Aradon március elején.)

Az aradmegyei prefektúra ma rendeletet kapott a belügyminiszteriumtól, amely szerint Erdélyben a képviselőválasztásokat március 6-án és 7-én kell megtartani, a szenátorválasztásokat pedig 9-én és 10-én. Aradon egy képviselőt és egy szenátort választanak, a megyében pedig kilenc képviselőt és három szenátort. A vármegye vezetősége legközelebb összehívja a központi választási bizottságot, amely megteszi a választások elrendelésére az összes intézkedéseket. Egyébként úgy értesülünk, hogy legközelebb Aradon is felfüggesztik a cenzurát a választási kampány tartamára és ugyanerre az időre politikai összejövetelek tartására nem kell engedélyt kérni.

— A szerb király bucarestli utazása. Belgrád. Sándor király Pasic miniszterelnökkel és Minicic külügyminiszterrel február 20-án utazik Bucarestbe. Bratiana és Pasic miniszterelnökök között szívélyes táviratváltás történt abból az alkalomból, hogy az új román kormány elfoglalta helyét. (RTD).

— Aláírták a román-jugoszláv egyezményt. Belgrád. Ma irták alá Belgrádban a román-jugoszláv katonai egyezményt. A Belgrádba érkezett katonai missziót Cristescu vezérkari főnök és Florescu tábornok vezették. A szerződést rajtuk kívül Pezics délszláv vezérkari főnök és Vilanowich ezredes irták alá.

— Lakástárgyalások. Az aradi lakásbérbeadó-bizottság 26-án ismét ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek tárgyalásra: Eberlein Károlyné és Redics Pál a Strada S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. sz. alatt üzlethelyiséget kérnek, Szeibert Péter cipész a Strada Spiru Gheorghiu (Akác-utca) 5. sz. alatt műhelyt, Lirnbeck István cipész a Strada Baritiu (Rákóczy-utca) műhelyt, Mitrity és Nagy szabók a Strada Banatului (Asztalos Sándor-utca) 1. szám alatt műhelyt, Hirschl Géza kereskedő a Strada Granielor (Török Ignác-utca) 18. szám alatt 2 szobás lakást a saját házában, Wejszfeld Dávid kereskedő a Piata Avram Iancu 9. szám alatt üzlethelyiséget, Ardelean György a Strada Rahovei (Mihály-utca) 86. szám alatt egy 2 szobás lakást a saját házában, Tar Jánosné korezmahelyiséget, Vincze Kálmán és Sirkó József lakáscserét, Grünwald Simon Strada Sana Raicu (György-utca) 108. szám alatt üzlethelyiséget, Magyar Lázár a Strada Cercetasilor (Szent Pál-utca) 13. szám alatt cukrászdának helyiséget kérnek.

Zitát szigoruan őrizték Svájcban.

(A nagyköveti tanács jegyzőke az újabb puocs-kísérletről.)

PARIS. A Matin jelenti, hogy a nagyköveti értekezlet a svájci kormány közvetítésével Zitának jegyzőket nyújtott át, amelyben értesíti, hogy tudomása szerint az exkirálynének szándékában van svájc utját a monarchia helyreállításának kísérletére felhasználni. A jegyzék figyelmezteti a királyi párt kísérletének komoly következményeire, és arra, hogy a nagykövetség tanácsa elhatározta, hogy Zitának január 31-én túl nem szabad Svájcban maradnia. Ha Károly és Zita mindennek dacára megkísérelnék a restaurációt, úgy a legszigorubb őrizet alatt egy még távolabbi szigetre fogják őket internálni. A jegyzék hatása alatt a szövetségi kormányhatóságok Zita tartózkodását tíz nappal megrövidítették és szigorubbán őriztették a kórházat. A jövőmenő apácákat megmozdították.

— A magyar választások. Budapest. A kormány úgy tervezi, hogy június tizedikéig befejezzék a választásokat.

— Vasile Ignatu fogorvos fogorvosi rendelését Bul. Reg. Maria 7. (Andrássy-ut) megkezdte. Ugyanott van néhai Papp Lajos fogtechnikai laboratoriuma.

— AAO közgyűlés január 29-én délelőtt 10 órakor a városháza tanácsstermében. Ezaton hívjuk fel tagjainkat a megjelenésre. Elnökség.

— Elhunyt magyarbarát lord. London. Bryce Magann, a magyarbarát angol lord, aki az angol falsóházban többször felszólalt a magyarok érdekében, ma Londonban meghalt.

— Tizenkét százalék az őrlési díj. Egy régebbi miniszteri rendelet értelmében a megyei prefektusok hatáskörébe tartozik a malmok vámórlési kulcsának megállapítása. Ma dr. Balos Jenő határozatot hozott az ipari felügyelőség javaslataira a miniszteri rendeletben körvonalozott jogánál fogva, amely szerint a malmok vámórlési díját 12 százalékban állapította meg. Jogukban áll a határozat szerint a gabonatulajdonosoknak, szóval az őrlőtőknek, hogy a vámórlési díjat tetszésük szerint pénzben, vagy terményben röjják le.

— Kimutatás egy év betegségéről. Arad város orvosi hivatala ma állította össze az 1921. év egészségügyi statisztikáját, amely szerint a múlt évben 262 férfi és 289 nő betegedett meg sarlachban. A sarlachbetegek közül 23 férfi és 26 nő halt meg. Difteriában hatvanhárom betegedett meg és 15 halálos eset történt. 72 tifuszmegbetegedés között 7 halálos eset történt. Különböző tifuszban öt megbetegedés és egy halálos eset történt. Vérhas: 13 betegség és egy halálos eset. Heine-medin 10 megbetegedés volt az elmúlt esztendőben.

A királyné gyermekeivel csak felügyelő jelenlétében sétálhattott. Zitát csukott vasuti kocsiban vitték a határra, ezalatt a külvilággal nem érintkezhetett s Bordeauxban is csak engedéllyel tartózkodhatott egy fél napig. Zitát különben Alfonz spanyol király néhány napra vendégségbe hívta magához. Nincsic szerb külügyminiszter Zita utjával kapcsolatosan kijelentette a parlamentben, hogy Budapesten figyelmeztették a kormányt egy újabb puocs-következményeire. Ezt annak idején a külügyminiszterium a sajtóval is közölte. Formális demars nem történt sem a kis-, sem a nagyantant részéről, a szükséges elővigyázat azonban a puocs hírére minden esetre indokolt volt. A magyar kormány megnyugtató válaszára újabb intervenció nem történt.

— Harminc éves szövetség. London. Az angol kormány hozzájárult ahhoz, hogy a franciákkal megkötendő szövetségi szerződés harminc évre szóljon.

— Ismét megbefegedések. Nemrég megírjuk, hogy Arad város egészségügyi helyzete az utóbbi időben feltűnően javult. Három heti szünetelés után ma délelőtt újra egy sarlach- és egy tifusz-betegét jelentettek be a városi orvosi hivatalban. Azonkívül a nedves időjárás következtében Aradon erősen terjed az influenza és a gyenge lefolyású spanyolnátha.

— Feltalálták a törhetetlen üveget. Prága. Dr. Horok, a kémiai üvegipar megalapítója, hosszas kísérletezés után feltalálta a törhetetlen üveg gyártásának a módját, amelyből mindenféle konyhaedényt lehet készíteni, mert tűzálló és a legnagyobb hőfokon sem reped. Königratzben most van az üvegtalálás s az ünnepi banketten ilyen törhetetlen üvegedényekben főztek és süjtöttek az ételeket.

— Végrehajtás az utcán. Bécs. Néhány héttel ezelőtt Wallner János szobafestőt kellemeetlen incidens érte. Amint a lakásából kilépett az utcára, megállította két ur, akik végrehajtóknak mutatkoztak be és öt nyomban az utcán végrehajtást eszközöltek rajta. Elvették a pénztárcáját 400 koronányi tartalmával. Wallner nem akart ebbe belenyugodni, dulakodás támadt, melynek hevében a pénz csatolkká tépődött. Az ügy a bíróság elé került mely a rejtenszobafestőt 2000. korona pénzbüntetésre, behajhatatlanság eszére pedig 48 órai elzárásra ítélte.

— Megnyílik a jégpálya. A Baross-parki jégpálya holnap, szerdán reggel 9 órakor nyílik meg hosszú szünet után.

— Tolvaj cseléd. Markovics Emilia aradi lakos feljelentést tett az államrendőrségen, hogy Bódé Juliska nevű cselédje 1500 lejt ellopott tőle. Az eljárást megindították.

— Utlevelek. Az aradi államrendőrség utlevélosztályánál a következők vehetik át utleveleiket: Gál János, Huppert Henrik, Löbl Szidon, Bosnyák Viktor, Argenstein Gusztáv, Fuchs Ignác és neje, Székely Miklósné Strada Aurel Vlaicu 21. szám alatti lakos 26-án utlevél ügyben jelenkeznek az utlevélosztálynál.

— A gyermekgyilkos anyja. Az aradi ügyészség fogházába szállították Farkas Mária, a strimovai gyermekgyilkosság tettesét.

— Rablás lényes nappal. Damjanov Péter Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 104. szám alatti lakos ma reggel kilenc órakor lakásából bejött a városba. Tizenegy órakor hazament és remélően állapította meg, hogy lakásának ablakai be vannak törve. Bement szobájába ahol minden fel volt forgatva. Amíg távol volt, beörök hatoltak be lakásába, szekrényét álkulccsal kinyitották és onnan körülbelül tízezer lejt értékű különböző dolgokat raboltak el. Damjanov megtejtette a feljelentést rendőrségen, amely megtette az intézkedéseket a rablók kézrekerítésére.

— Rehabilitált hentes. Kajári József hentesmestert feljelentette Nicoara Mihály, mert romlott zsirt szállított. Az ügyészség megindította az eljárást, de mert a bűncselekmény nem igazolódott be, megszüntették az eljárást. Kajári József vagyonára annak idején az ügyészség bünygyi zárlatot rendelt el most azonban Kajári fel akarja oldani a zár alól és ezért ügyvédje útján kérvényt nyújtott be az aradi ügyészséghez.

— Cégbejegyzések. Az aradi cégbejegyző hivatalnál a következő bejegyzések történtek: Földes és Traub cég alatt: Földes Endre és Traub Károly fakereskedést nyitottak, amelynek cégvezetője Traub Mihály. Gottlieb Adolf és Jenő. Gottlieb Adolf és fia cég alatt nyersbőr nagykereskedést létesítettek.

Tolvaj szobaleány.

(Megkerültek az ellopott ékszerek.)

Ezelőtt két hónappal Reiner Sándorné Piata Avram Iancu (Szapadságtér) 10. szám alatti lakásába bejöttek a betörő a szekrényeket kifésztették és onnan körülbelül 200 ezer lejt értékű ékszereket és különböző értékes tárgyakat ellopott. Reiner né feljelentést tett a rendőrségen, azonban a megindított nyomozás eredménytelen maradt. Néhány héttel ezelőtt Reiner né megbizta szobaleányát, hogy a mosodában levő fehérneműt váltsa ki. A szobaleány kiváltotta a fehérneműket és azokkal megszökött. A rendőrség erőleq nyomozást indított a szobaleány kézrekerítésére, mert az volt a gyanu, hogy az ékszerekrablást is ő követte el. A tolvaj szobaleányt Rasztig István csoportvezető detektívnek ma délelőtt Lipován sikerült letartóztatni. A szobaleány beismerte tettét és a házkutatás alkalmával kiderült, hogy az ékszerekrablást is ő követte el, mert az ékszerek és az ellopott holmik nagyrészt megtalálhatók nála. A szobaleányt Aradra szállították. Megindult a nyomozás abban az irányban is, hogy a még hiányzó tárgyakat megtalálják.

